

ТАҚРИЗ

**ба автореферати диссертатсияи Алиназарова Муҳаббат
Раҳматназаровна дар мавзӯи «Методикаи омодаسازی мутахассисони
ояндаи биология бо истифода аз технологияҳои иттилоотӣ
коммуникатсионӣ», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои
педагогӣ аз рӯи ихтисоси 5.3.10. Назария ва технологияи таҳсилоти
касбӣ (5.3.10.5. Назария ва технологияи таълими биология) пешниҳод
шудааст**

Дар марҳилаи муосири рушди ҷомеаи иттилоотӣ ва густариши равандҳои рақамикунонии низоми маориф баланд бардоштани сифати омодаسازی омӯзгорони оянда ба яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон табдил ёфтааст. Дар ин замина масъалаи ташаккули салоҳиятҳои рақамии омӯзгорон ва истифодаи самараноки технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсионӣ дар фаъолияти таълимӣ аҳамияти махсуси илмӣ ва амалӣ касб менамояд. Аз ин рӯ, таҳқиқоти диссертатсионии Алиназарова Муҳаббат Раҳматназаровна ба яке аз масъалаҳои мубрами илми педагогика бахшида шуда, ба талаботи муосири рушди таҳсилоти олии касбӣ ҷавобгӯ мебошад.

Муаллиф дар асоси таҳлили васеи адабиёти илмӣ ватанӣ ва хориҷӣ, санадҳои меъёриву ҳуқуқӣ ва таҷрибаи муассисаҳои таҳсилоти олии педагогӣ масъалаҳои истифодаи технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсиониро дар омодаسازی омӯзгорони ояндаи фанни биология мавриди омӯзиши амиқ қарор додааст. Дар автореферат зарурати таҳияи модели илмӣ-методии омодаسازی омӯзгорони оянда дар шароити рақамикунонии соҳаи маориф бо далелҳои муътамад асоснок карда шудааст.

Мақсад, вазифаҳо, предмет ва объекти таҳқиқот бо ҳамдигар алоқаманд буда, мантиқан дуруст муайян гардидаанд. Барои ноил шудан ба мақсади гузошташуда маҷмӯи усулҳои муосири назариявӣ, эмпирикӣ ва

оморӣ истифода шудаанд, ки ба эътимоднокии натиҷаҳои илмӣ мусоидат намудаанд.

Навгони илмӣ таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки бори аввал методикаи мукаммали омодаسازی омӯзгорони ояндаи фанни биология бо истифода аз технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсионӣ таҳия гардидааст. Муаллиф модели сохторию функционалии омодаسازی омӯзгоронро пешниҳод намуда, ҷузъҳои асосӣ ташаккули салоҳияти рақамӣ омӯзгорони ояндаро муайян кардааст. Ҳамчунин шароитҳои педагогӣ асоснок шудаанд, ки татбиқи самараноки технологияҳои рақамиро дар раванди таълими биология таъмин менамоянд.

Қобили зикр аст, ки натиҷаҳои таҳқиқот танҳо хусусияти назариявӣ нашоаст, аҳамияти баланди амалӣ низ доранд. Курси махсуси таълимӣ, маводи методӣ, супоришҳои амалӣ ва тавсияҳои пешниҳодшуда метавонанд дар муассисаҳои таҳсилоти олии педагогӣ ҷумҳурӣ, марказҳои тақмили ихтисос ва муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ васеъ истифода шаванд. Инчунин натиҷаҳои таҳқиқот барои тақмили барномаҳои таълимӣ ва баланд бардоштани сатҳи салоҳияти рақамӣ омӯзгорон аҳамияти муҳим доранд.

Таҳқиқоти диссертатсионӣ дар асоси таҷрибаи педагогӣ бо иштироки донишҷӯёни якчанд муассисаҳои таҳсилоти олии анҷом дода шуда, натиҷаҳои бадастомада бо истифода аз усулҳои омори математикӣ таҳлил гардидаанд, ки ин ба асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳои илмӣ муаллиф шаҳодат медиҳад.

Сохтори диссертатсия мантиқан дуруст тарҳрезӣ гардидааст аз муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, се боби асосӣ, хулоса, тавсияҳо оид ба татбиқи натиҷаҳо, рӯйхати адабиёт ва интишороти муаллиф иборат мебошад. Мундариҷаи бобҳо пайдарҳам буда, масъалаҳои назариявӣ ва амалии таҳқиқотро пурра инъикос менамоянд. Хулосаҳои пешниҳодшуда аз натиҷаҳои таҳқиқот мантиқан бармеоянд ва ба ҳалли масъалаҳои гузошташуда нигаронида шудаанд.

Яке аз бартарихои муҳими таҳқиқот дар он аст, ки муаллиф тавонистааст масъалаҳои назариявии истифодаи технологияҳои иттилоотию коммуникатсиониро бо фаъолияти амалии омӯзгорони ояндаи фанни биология пайваст намояд. Пешниҳод гардидани модели сохторию функционалӣ, муайян намудани чузъҳои салоҳияти рақамии омӯзгор, таҳияи курси махсус ва пешниҳод намудани тавсияҳои методӣ арзиши амалии таҳқиқотро боз ҳам баландтар мегардонад.

Натиҷаҳои таҳқиқот аз озмоишҳои педагогӣ гузашта, самаранокии онҳо дар муассисаҳои таҳсилоти олии педагогии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ гардидааст. Ин ҳолат аз он шаҳодат медиҳад, ки тавсияҳои илмии муаллиф метавонанд дар такмили сифати омодаسازیи омӯзгорони ояндаи фанни биология, баланд бардоштани салоҳияти рақамии онҳо ва ҷорӣ намудани технологияҳои муосири таълимӣ саҳми назаррас гузоранд.

Қобили зикр аст, ки натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар конференсҳои илмӣ ва илмӣ-амалӣ муҳокима гардида, аз рӯйи мавзӯи диссертатсия 12 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 4 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расидаанд.

Автореферат бо риояи талаботи муқарраргардидаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия гардида, сохтор, мазмун ва тарзи пешниҳоди маводи илмӣ ба меъёрҳои қабулшуда ҷавобгӯ мебошад. Маводи пешниҳодшуда пайдарҳам, мантиқӣ ва бо забони илмӣ баён гардида, натиҷаҳои асосии таҳқиқотро ба таври возеҳ инъикос менамояд.

Бояд қайд намуд, ки дар ҷараёни таҳқиқот муаллиф маҳорати баланди таҳлилӣ, қобилияти ҷамъбаст намудани натиҷаҳои илмӣ ва истифодаи дурусти усулҳои муосири таҳқиқоти педагогиро нишон додааст. Ин ҳолат аз омодагии хуби илмии муҳаққиқ ва мустақилияти ӯ дар анҷом додани корҳои илмӣ-тадқиқотӣ шаҳодат медиҳад.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот дар ғанӣ гардонидани асосҳои илмии методикаи таълими биология дар шароити рақамикунонии низоми таҳсилот

ифода ёфта, аҳамияти амалии он дар имконияти татбиқи натиҷаҳои таҳқиқот дар фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти олий, марказҳои тақмили ихтисос ва раванди омодаسازیи омӯзгорони оянда зоҳир мегардад.

Аз ин рӯ муаллифи диссертатсия - Алиназарова Муҳаббат Раҳматназаровна сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.10. Назария ва технологияи таҳсилоти касбӣ (5.3.10.5. Назария ва технологияи таълими биология) мебошад.

Муқарриз: номзади илмҳои биология,

ходими пешбари озмоишгоҳи

мевапарварии баландкуҳи Институти

биологии Помир ба номи Х.Юсуфбеков

Асмаатбекова Ф.Я.

«28» июль соли 2026

Суроға: 736000, Ҷумҳурии Тоҷикистон,

шаҳри Хоруғ, кӯчаи Карамшоев 239,

хучраи 24. Телефон: (+992) 93-044-05-83

Почтаи электронӣ: farzinaasmatbekova@mail.ru

Имзои Асмаатбекова Ф.Я.- ро тасдиқ мекунам

Мудирӣ шуъбаи кадрҳои

Институти биологии Помир

ба номи Х.Юсуфбеков

Наврузкулова Л.

«28» июль соли 2026

Суроға: 736000, Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Хоруғ,

кучаи Холдоров 1. Телефон: (+992) 93-461-58-85

Почтаи электронӣ: abdulnazar0474@gmail.com

ТАҚРИЗ

ба диссертатсияи Алиназарова Муҳаббат Раҳматназаровна дар мавзуи «Методикаи оmodасозии мутахассисони ояндаи биология бо истифода аз технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.10. – Назария ва технологияи таҳсилоти касбӣ (фанҳои табиӣ-риёзӣ), 5.3.10.5. – Назария ва технологияи таълими биология

Мутобиқати мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Диссертатсияи Алиназарова Муҳаббат Раҳматназаровна ба масъалаи муҳими муосири педагогӣ – тақмили оmodасозии омӯзгорони ояндаи фанни биология дар шароити рақамикунонии таҳсилот ва истифодаи технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ бахшида шудааст.

Муҳтавои таҳқиқот, мақсад, вазифаҳо, объект, предмет, натиҷаҳои назариявӣю методӣ ва амалии он ба самти ихтисоси 5.3.10.5 – Назария ва технологияи таълими биология мувофиқат менамояд. Дар автореферат махсус таъкид шудааст, ки натиҷаҳои таҳқиқот ба як қатор самтҳои шиносномаи ихтисос, аз ҷумла асосҳои назариявӣю методологии таълими биология, шароитҳои педагогии ташаккули салоҳиятҳои касбии омӯзгорони оянда, таҳия ва татбиқи методикаи истифодаи ТИК ва санҷиши таҷрибавӣю самаранокии усулҳои пешниҳодшуда иртибот доранд. Аз ин лиҳоз, метавон хулоса намуд, ки мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ интиҳобгардида мутобиқати комил доранд.

Мубрамияти мавзуи тадқиқот. Дар шароити рушди босуръати ҷомеаи иттилоотӣ ва рақамикунонии соҳаи маориф истифодаи технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ ба яке аз омилҳои муҳимми баланд бардоштани сифати таҳсилоти касбӣ табдил ёфтааст. Омӯзгори муосир бояд на танҳо донишҳои соҳавӣю педагогӣ, балки малакаи истифодаи самараноки воситаҳои рақамиро дар фаъолияти касбӣ низ дошта бошад. Мубрамияти мавзуи таҳқиқоти Алиназарова М.Р. пеш аз ҳама бо зарурати оmodасозии омӯзгори ояндаи биология ба фаъолияти касбӣ дар муҳити рақамии таҳсилот муайян мегардад. Муаллиф дуруст қайд менамояд, ки ТИК имкониятҳои васеъро барои гузаронидани таҷрибаҳои лаборатории виртуалӣ, моделсозии равандҳои биологӣ, истифодаи захираҳои электронии таълимӣ ва фаъолгардони фаъолияти маърифатии донишҷӯён фароҳам меорад. Дар баробари ин, дар таҳқиқот масъалаи нокифоя будани сатҳи оmodагии донишҷӯёни муассисаҳои

таҳсилоти олиии педагогӣ ба истифодаи ТИК дар фаъолияти касбӣ ва зарурати таҳияи методикаи илмӣ-асосноки чунин омодагӣ ба миён гузошта шудааст.

Мубрамияти масъала инчунин аз он бармеояд, ки дар таҳқиқоти қаблӣ истифодаи ТИК бештар дар шакли умумӣ баррасӣ гардида, хусусиятҳои оmodасозии омӯзгорони ояндаи фанни биология ба таври кофӣ инъикос наёфтааст. Аз ин рӯ, мавзуи интихобнамудаи муаллиф дорои аҳамияти назариявӣ ва амалии ҷиддӣ мебошад.

Дараҷаи наwgонии натиҷаҳо дар диссертатсия ва нуқтаҳои илмие, ки ба ҳимоя пешниҳод мегарданд. Навгонии илмии таҳқиқот пеш аз ҳама дар он зоҳир мегардад, ки муаллиф бори аввал методикаи оmodасозии омӯзгорони ояндаи фанни биологияро бо истифода аз технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ аз ҷиҳати назариявӣ асоснок ва таҳия намудааст. Дар диссертатсия моҳият, сохтор, мундариҷа ва самтҳои истифодаи ТИК дар оmodасозии касбии омӯзгорони ояндаи биология таҳлил гардида, иқтидори педагогии технологияҳои рақамӣ муайян карда шудааст. Яке аз натиҷаҳои муҳимми таҳқиқот муайян намудани самтҳои асосии истифодаи ТИК дар фаъолияти омӯзгори биология мебошад. Ба онҳо озмоишгоҳҳои рақамӣ, захираҳои мултимедиявӣ, муҳитҳои интерактивии таълимӣ ва платформаҳои электронии таълимӣ дохил мешаванд.

Муаллиф инчунин сохтори сечузъии оmodагии омӯзгори ояндаи биологияро барои истифодаи ТИК муайян намудааст, ки аз ҷузъҳои ангеzавию арзишманд, маърифатӣ-назариявӣ ва амалию фаъолиятӣ иборат мебошад. Аз ҷумла:

- ҷузъи ангеzавию арзишманд ба ташаккули ангеzаҳои касбӣ ва таваҷҷуҳ ба таълими рақамӣ равона шудааст;

- ҷузъи маърифатӣ-назариявӣ аз дониш оид ба воситаҳои рақамии муосир ва қонуниятҳои истифодаи онҳо дар фаъолияти педагогӣ иборат мебошад;

- ҷузъи амалию фаъолиятӣ ба ташаккули маҳорати истифодаи ТИК дар тарҳрезӣ ва татбиқи раванди таълим нигаронида шудааст.

Нуқтаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшуда низ мантиқан ба мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот алоқаманд буда, асосҳои назариявӣю методологии истифодаи ТИК, меъёрҳои оmodагии омӯзгорони оянда, шароитҳои педагогии татбиқи технологияҳои рақамӣ ва модели сохторию функционалии оmodасозии касбиро фаро мегиранд.

Аҳамияти назариявии диссертатсия дар таҳлили асосҳои назариявӣю методологии омодаسازی омӯзгорони ояндаи фанни биология дар шароити рақамикунонии таҳсилот, муайян намудани сохтори омодагӣ ба истифодаи ТИК ва асоснок намудани шароитҳои педагогии татбиқи самараноки технологияҳои рақамӣ ифода меёбад. Аҳамияти амалии таҳқиқот дар он аст, ки дар асоси натиҷаҳои бадастомада курси махсуси таълимии «Истифодаи технологияҳои иттилоотӣю коммуникатсионӣ (ТИК) дар фаъолияти касбии омӯзгори фанни биология» таҳия ва ҷорӣ гардидааст. Курси мазкур маводи назариявӣю амалӣ, супоришҳои ташхисӣ ва назоратӣ, инчунин машқҳо ва ҳолатҳои амалиро дар бар мегирад. Маводи таҳқиқот метавонад дар омодаسازی омӯзгорони ояндаи биология, бозомӯзӣ ва баланд бардоштани савияи касбии омӯзгорон, таҳияи курсҳо ва дастурҳои электронии таълимӣ ва такмили саводи рақамии омӯзгорон истифода шавад. Натиҷаҳои таҳқиқот дар фаъолияти факултетҳои биологияи донишгоҳҳои педагогии Ҷумҳурии Тоҷикистон низ татбиқ гардидаанд.

Асоснокӣ ва эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот. Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқотро истифодаи маҷмӯи усулҳои назариявӣ ва эмпирикӣ таъмин менамояд. Дар таҳқиқот таҳлили адабиёти педагогӣ, биологӣ ва методӣ, омӯзиши ҳуҷҷатҳои меъёрӣ ва барномавӣ, синтез, муқоиса, моделсозӣ, пурсиш, анкетагузаронӣ, мусоҳиба, таҳлили фаъолияти таълимии донишҷӯён, озмоиши педагогӣ ва усулҳои омори математикӣ истифода шудаанд.

Таҳқиқоти таҷрибавӣ дар як қатор муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, аз ҷумла Донишгоҳи давлатии Хоруғ ба номи Моёншо Назаршоев, Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ ва Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав гузаронида шуда, дар он беш аз 150 нафар донишҷӯёни факултетҳои биология иштирок намудаанд. Натиҷаҳои озмоиш нишон медиҳанд, ки истифодаи мақсадноки технологияҳои иттилоотӣю коммуникатсионӣ ба баланд гардидани фаъолияти маърифатӣ, рушди қобилияти тадқиқотӣ ва ташаккули малакаҳои амалии донишҷӯён мусоидат намудааст. Аз ин рӯ, натиҷаҳои таҳқиқотро асоснок ва дорои дараҷаи зарурии эътимоднокии илмӣ арзёбӣ кардан мумкин аст.

Сохтор ва муҳтавои диссертатсия. Диссертатсия аз муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, се боби асосӣ, хулосаҳо, тавсияҳо оид ба татбиқи амалии натиҷаҳо, рӯйхати адабиёт ва феҳристи интишорот иборат мебошад. Ҳаҷми умумии диссертатсия 250 саҳифаи матни

компютери ро ташкил дода, дар он 15 ҷадвал, 10 расм, 32 расм-амсила ва 9 диаграмма истифода шудааст. Рӯйхати адабиёти истифодашуда 161 манбаъро дар бар мегирад. Дар боби якум асосҳои назариявӣ илмӣ истифодаи технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсионӣ дар низомӣ таҳсилоти олии касбӣ таҳлил гардида, масъалаҳои ташаккули салоҳиятмандии иттилоотӣ донишҷӯёни ихтисосҳои биологӣ ва хусусиятҳои истифодаи ТИК дар муҳити таълимии рақамӣ баррасӣ шудаанд.

Дар боби дуюм масъалаҳои баланд бардоштани самаранокӣ ва механизмҳои ҷорӣ намудани технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсионӣ дар низомӣ таҳсилоти олии касбӣ таҳлил гардида, модели омодаسازی омӯзгорони ояндаи фанни биология пешниҳод шудааст.

Дар боби сеюм натиҷаҳои татбиқи шаклҳо ва усулҳои таълим бо истифодаи ТИК, ташаккули омодагии технологӣ ва натиҷаҳои таҷрибаи педагогӣ таҳлил ва арзёбӣ шудаанд. Ҳамин тавр, сохтори диссертатсия ба мантиқи ҳалли масъалаи илмӣ пешниҳодшуда мувофиқ буда, байни мақсад, вазифаҳо, натиҷаҳо ва хулосаҳои таҳқиқот робитаи мантиқӣ таъмин шудааст.

Интишорот ва татбиқи натиҷаҳои тадқиқот. Натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ дар 12 нашрия инъикос ёфтаанд. Аз онҳо 4 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр гардида, 7 мақола дар дигар нашрияҳо ба таъб расидааст. Интишороти муаллиф ба масъалаҳои истифодаи маводи таълимии рақамӣ, хусусиятҳои дидактикии технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсионӣ, роҳҳои истифодаи технологияҳои муосири иттилоотӣ дар дарси биология ва нақши ТИК дар омӯзиши фанни биология бахшида шудаанд.

Натиҷаҳои таҳқиқот дар фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти олии педагогӣ татбиқ гардида, барои истифода дар барномаҳои таълимӣ, курсҳои методӣ, бозомӯзӣ ва баланд бардоштани савияи касбии омӯзгорон тавсия шудаанд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи пешниҳодшуда аз ҷиҳати сохтор, муҳтаво, мақсадгузорӣ, гузориши масъалаи илмӣ, натиҷаҳои бадастомада, хулосаҳо ва тавсияҳои амалии таҳияшуда ба талаботи қорҳои диссертатсионӣ ҷавобгӯ мебошад.

Мундариҷа ва натиҷаҳои таҳқиқот ба шиносномаи ихтисоси 5.3.10.5 – Назария ва технологияи таълими биология мутобиқат дошта, дар автореферат самтҳои дахлдори шиносномаи ихтисос низ нишон дода шудаанд.

Эродҳо ва камбудӣҳо.

Бо вуҷуди арзиши баланди илмӣ ва амалии диссертатсия, дар он баъзе масъалаҳои баҳсталаб ва камбудӣҳои ҷузъӣ ба назар мерасанд, ки онҳоро метавон ба таври зерин номбар намуд:

1. Дар қисми назариявии диссертатсия таҷрибаи истифодаи ТИК дар омодазории омӯзгорони ояндаи биология дар як қатор кишварҳо баррасӣ гардидааст, аммо муқоисаи низомноки ин таҷрибаҳо аз рӯи меъёрҳои ягона метавонист барои равшантар нишон додани хусусиятҳои модели пешниҳодшуда мусоидат намояд.

2. Дар тавсифи модели сохторию функционалии омодазории омӯзгорони ояндаи биология робитаи байни ҷузъҳои алоҳидаи модел нишон дода шудааст, вале механизми таъсири мутақобилаи онҳо ва тартиби пайдарпайи ташаккули омодагии донишҷӯёнро метавон боз ҳам муфассалтар шарҳ дод.

3. Дар баъзе қисматҳои матни диссертатсия норасоии ҷузъии услубӣ, имлоӣ ва таҳрирӣ ба назар мерасанд. Ҳамчунин, дар баъзе мавридҳо истилоҳоти «технологияҳои иттилоотӣ» ва «технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ» ба таври яқсон истифода нашудаанд. Бартараф намудани чунин камбудӣҳо сифати таҳририи корро боз ҳам беҳтар хоҳад кард.

Эродҳои мазкур хусусияти асосан ҷузъӣ дошта, ба арзиши илмӣ, наwgонии натиҷаҳо ва аҳамияти амалии диссертатсия таъсири ҷиддӣ намерасонанд.

ХУЛОСА

Дар маҷмӯъ, диссертатсияи Алиназарова Муҳаббат Раҳматназаровна дар мавзӯи «Методикаи омодазории мутахассисони ояндаи биология бо истифода аз технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ» таҳқиқоти мустақилро анҷом додашуда ва аз ҷиҳати илмӣ асоснок мебошад.

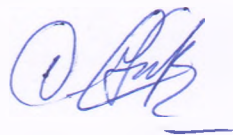
Муаллиф дар рафти таҳқиқот мақсади гузошташударо амалӣ намуда, вазифаҳои асосии илмиро ҳал кардааст. Навгонии илмии диссертатсия дар таҳия ва асоснок намудани методикаи омодазории омӯзгорони ояндаи биология бо истифода аз ТИК, муайян намудани сохтори омодагӣ, асоснок намудани шароитҳои педагогӣ, таҳияи модели сохторию функционалӣ ва санҷиши таҷрибавии самаранокии он ифода меёбад.

Натиҷаҳои таҳқиқот дорои аҳамияти назариявӣ ва амалӣ буда, метавонанд дар низоми омодаسازی омӯзгорони ояндаи фанни биология, тақмили ихтисос ва бозомӯзии омӯзгорон, таҳияи барномаҳои таълимӣ ва захираҳои электронии таълимӣ истифода шаванд.

Бо назардошти мазмун, наwgонии илмӣ, аҳамияти назариявӣ амалӣ, дараҷаи асоснокӣ ва эътимоднокии натиҷаҳо, диссертатсияи Алиназарова Муҳаббат Раҳматназаровна дар мавзӯи «Методикаи омодаسازی мутахассисони ояндаи биология бо истифода аз технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсионӣ» ба талаботи муқарраргардида барои диссертатсияҳои дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои педагогӣ ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 5.3.10. Назария ва технологияи таҳсилоти касбӣ (фанҳои табиӣ-риёзӣ), 5.3.10.5. Назария ва технологияи таълими биология мебошад.

Муқарризи расмӣ:

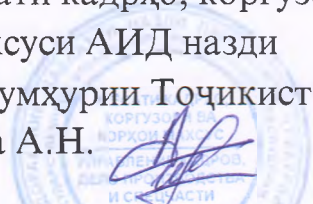
Номзоди илмҳои педагогӣ,
дотсенти кафедраи психология
ва сотсиологияи идоракунии
Академияи идоракунии давлатии назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон
Тел: (+992) 933-70-06-00;

Сайдахмадзода
Дилором

«29» июли 2026 с.

Имзои Сайдахмадзода. Д-ро тасдиқ мекунам:
Сардори раёсати кадрҳо, коргузорӣ
ва корҳои махсуси АИД назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон
Насурдинзода А.Н.

Суроғаи муассиса: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, кучаи С. Носир 33.

ТАҚРИЗ

**БА АВТОРЕФЕРАТИ ДИССЕРТАТСИЯИ АЛИНАЗАРОВА
МУҲАББАТ РАҲМАТНАЗАРОВНА ДАР МАВЗЌИ «МЕТОДИКАИ
ОМОДАСОЗИИ МУТАХАССИСОНИ ОЯНДАИ БИОЛОГИЯ БО
ИСТИФОДА АЗ ТЕХНОЛОГИЯҲОИ ИТТИЛООТИЮ
КОММУНИКАТСИОНӢ», КИ БАРОИ ДАРӢФТИ ДАРАӢАИ ИЛМИИ
НОМЗАДИ ИЛМҲОИ ПЕДАГОГӢ АЗ РӢӢИ ИХТИСОСИ 5.3.10 –
НАЗАРИЯ ВА ТЕХНОЛОГИЯИ ТАҲСИЛОТИ КАСБӢ (5.3.10.5 –
НАЗАРИЯ ВА ТЕХНОЛОГИЯИ ТАЪЛИМИ БИОЛОГИЯ)
ПЕШНИҲОД ШУДААСТ**

Дар шароити рушди босуръати технологияҳои рақамӣ истифодаи технологияҳои иттилоотӣю коммуникатсионӣ дар низоми таҳсилот ба яке аз самтҳои муҳими сиёсати давлатии соҳаи маориф табдил ёфтааст. Аз ин рӯ, таҳқиқоти диссертатсионии Алиназарова Муҳаббат Раҳматназаровна, ки ба масъалаи омодаسازی омӯзгорони ояндаи фанни биология бо истифода аз технологияҳои иттилоотӣю коммуникатсионӣ бахшида шудааст, муҳрам ва саривактӣ мебошад. Дар автореферат аҳамияти истифодаи воситаҳои рақамӣ барои баланд бардоштани сифати таълим ва рушди салоҳиятҳои касбии омӯзгорони оянда асоснок карда шудааст.

Муаллиф мақсад, вазифаҳо, объект ва предмети таҳқиқотро мантиқан муайян намуда, барои ноил шудан ба ҳадаф аз усулҳои гуногуни назариявӣ, эмпирикӣ ва омории таҳқиқот истифода бурдааст. Интиҳоби чунин усулҳо имконият додааст, ки натиҷаҳои илмӣ бозътимод ва асоснок бошанд.

Навгони илмӣ таҳқиқот дар он зохир мегардад, ки бори аввал методикаи омодаسازی омӯзгорони ояндаи фанни биология бо истифода аз технологияҳои иттилоотӣю коммуникатсионӣ таҳия гардида, модели сохторию функционалии омодаسازی онҳо пешниҳод шудааст. Ҳамчунин ҷузъҳои асосии ташаккули омодагии омӯзгорони оянда ва самтҳои истифодаи технологияҳои рақамӣ дар фаъолияти таълимӣ муайян гардидаанд.

Аҳамияти амалии таҳқиқот низ назаррас мебошад. Дар асоси натиҷаҳои бадастомада курси махсуси таълимӣ, маводи методӣ, супоришҳои амалӣ ва

тавсияҳо таҳия шудаанд, ки метавонанд дар донишгоҳҳои педагогӣ, курсҳои тақмили ихтисос ва муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ истифода шаванд. Натиҷаҳои таҳқиқот барои тақмили раванди таълими фанни биология ва баланд бардоштани сатҳи омодагии касбии омӯзгорон мусоидат менамоянд.

Таҳқиқоти анҷомдодаи муаллиф бо риояи принципҳои илмӣ, пайдарҳамӣ ва низомнокӣ иҷро гардида, натиҷаҳои он бо далелҳои назариявӣ ва маълумоти таҷрибавӣ асоснок карда шудаанд. Муаллиф тавонистааст масъалаҳои назариявии таҳқиқотро бо талаботи амалии низоми таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пайваст намояд, ки ин арзиши илмӣ ва амалии диссертатсияро боз ҳам баландтар мегардонад.

Натиҷаҳо ва хулосаҳои пешниҳодшуда ба ҳадаф ва вазифаҳои таҳқиқот пурра мувофиқ буда, аз мустақилияти илмӣ муаллиф ва маҳорати ӯ дар гузаронидани корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ шаҳодат медиҳанд.

Бояд қайд намуд, ки тавсияҳои илмӣ ва методии пешниҳоднамудаи муаллиф метавонанд на танҳо дар омодасозии омӯзгорони ояндаи фанни биология, балки ҳангоми тақмили раванди таълими дигар фанҳои табиатшиносӣ низ самаранок истифода шаванд. Аз ин рӯ, натиҷаҳои таҳқиқот барои муассисаҳои таҳсилоти олии педагогӣ ва низоми тақмили ихтисоси омӯзгорон аҳамияти назарраси амалӣ доранд.

Дар автореферат масъалаҳои назариявӣ ва амалии таҳқиқот бо ҳамдигар робитаи мантиқӣ дошта, ҳар як боби диссертатсия ба ҳалли пайдарпайи вазифаҳои гузошташуда равона гардидааст. Муаллиф дар асоси таҳлили сарчашмаҳои илмӣ ватанӣ ва хориҷӣ тавонистааст ҳолати омӯзиши масъалаи мавриди таҳқиқро ҳамаҷониба арзёбӣ намуда, мавқеи илмӣ худро асоснок намояд.

Яке аз ҷиҳатҳои мусбати таҳқиқот дар он аст, ки муаллиф барои баланд бардоштани сифати омодасозии омӯзгорони ояндаи фанни биология роҳи усулҳои муосири таълимро пешниҳод намуда, самаранокии онҳоро тавассути озмоишҳои педагогӣ исбот кардааст.

Муаллиф барои ҳалли масъалаи муҳими илмӣ саҳми арзанда гузоштааст ва сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.10 – Назария ва технологияи таҳсилоти касбӣ (5.3.10.5 – Назария ва технологияи таълими биология) мебошад.

Муқарриз: номзади илмҳои педагогӣ
омӯзгори калони кафедраи
методикаи таълими фан да муассисаҳои
томактабӣ ва миёнаи умумии ФМДДҶТИБКСМ
дар ВМКБ Зоилишоева Бибинасрин Фаросатшоевна

« 24 » июни соли 2026

Суроға: 736000, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Хоруғ, кӯчаи Гагарин 72,
Телефон: (+992) 93-547-58-08

Имзои Зоилишоева Б.Ф.-ро тасдиқ мекунам

Мудири шуъбаи кадрҳои
ФМДДҶТИБКСМ дар ВМКБ

« 24 » июни соли 2026

/Атрӣ Пулодбекова

Суроға: 736000, Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Хоруғ,
Бандай Сабрай. 116, Телефон: (835) 222-91-25
Почтаи электронӣ: info.ipdqbao@gmail.com